

ŠTATISTICKÝ
ÚRAD
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

VÝROČNÁ SPRÁVA ZA ROK 2003

BRATISLAVA, MÁJ 2004

I.	Identifikácia organizácie	2
II.	Poslanie a strednodobý výhľad	3
III.	Charakteristika vzťahu ŠÚ SR s INFOSAT-om	4
IV.	Hlavné výsledky činnosti v roku 2003	5
	1. Legislatíva	5
	2. Štátna štatistika	5
	2.1 Klasifikácie a registre	5
	2.2 Národné účty a makroekonomické štatistiky	6
	2.3 Štatistika zahraničného obchodu	7
	2.4. Ekonomické štatistiky	8
	2.5 Sociálne štatistiky	9
	2.6 Regionálna štatistika	10
	3. Volebná štatistika	10
	4. Informačné technológie	10
	5. Medzinárodné aktivity	11
	6. Činnosť ÚVVM	12
V.	Rozpočet	12
VI.	Personálne otázky	14
VII.	Poskytovanie štatistických informácií a kontakty s používateľmi	15
VIII.	Prioritné úlohy v roku 2004	17

Príloha: **Organizačná schéma**

I. Identifikácia organizácie

Názov: Štatistický úrad Slovenskej republiky
Skrátený názov: ŠÚ SR
Sídlo úradu: Miletičova 3, 824 67 Bratislava 26

Predseda: RNDr. Peter Mach
Podpredseda: Ing. Štefan Schill
Vedúci služobného úradu: Ing. Emil Arvay

Kontakt: telefón (operátor) 50236 111
internet <http://www.statistics.sk/>

Forma hospodárenia: Štatistický úrad SR je rozpočtovou organizáciou, ktorá je svojimi príjmami a výdavkami napojená na štátny rozpočet Slovenskej republiky.

Hlavné činnosti:

Štatistický úrad SR¹:

- a) vypracúva a zverejňuje koncepciu štátnej štatistiky,
- b) zostavuje v súčinnosti s ministerstvami a štátnymi organizáciami program štátnych štatistických zisťovaní,
- c) určuje metodiku štatistických zisťovaní, zhromažďuje a spracováva štatistické údaje,
- d) určuje metodiku vedenia systému národných účtov a zostavuje národné účty,
- e) vytvára, zverejňuje a spravuje v súčinnosti s ministerstvami a štátnymi organizáciami štatistické klasifikácie, číselníky a registre,
- f) určuje spôsob tvorby registrov, prideluje a oznamuje identifikačné čísla,
- g) vypracováva analýzy vybraných charakteristík sociálno-ekonomického a ekologického vývoja SR,
- h) spolupracuje s medzinárodnými orgánmi a organizáciami pri zavádzaní štandardov a klasifikácií v oblasti štatistiky,
- i) organizuje a vykonáva reprezentatívne výskumy verejnej mienky o sociálno-ekonomických otázkach,
- j) zverejňuje výsledky štatistických zisťovaní za SR a za jednotlivé územné a správne celky, pravidelne informuje verejnosť o sociálno-ekonomickom a demografickom vývoji, poskytuje štatistické informácie a vydáva štatistické publikácie a
- k) plní ďalšie úlohy ustanovené zákonom.

K špecifickým činnostiam ŠÚ SR patrí príprava a spracovanie výsledkov volieb do Národnej rady Slovenskej republiky², volieb do orgánov samosprávy obcí³, volieb do orgánov samosprávnych krajov⁴, príprava a spracovanie výsledkov hlasovania o voľbe prezidenta Slovenskej republiky⁵ a výsledkov hlasovania v referende⁶.

---

¹ Zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike

² Zákon SNR č. 80/1990 Zb. o voľbách do SNR v znení neskorších predpisov

³ Zákon SNR č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov

⁴ Zákon č. 303/2001 Z. z. o voľbách do orgánov samosprávnych krajov

⁵ Zákon č. 46/1999 Z. z. o spôsobe voľby prezidenta SR, o ľudovom hlasovaní o jeho odvolaní

⁶ Zákon SNR č. 564/1992 Zb. o spôsobe vykonania referenda v znení neskorších predpisov

II. Poslanie a strednodobý výhľad

Hlavným poslaním Štatistického úradu SR je získavanie, spracúvanie, vyhodnocovanie a poskytovanie objektívnych a kvalitných štatistických informácií o sociálno-ekonomickom a ekologickom vývoji v Slovenskej republike. Všetky tieto činnosti rozvíja ŠÚ SR v súlade so zásadami Európskej únie (EÚ) pre oblasť štatistiky, ktorými sú:

- nestrannosť objektívny a nezávislý spôsob vypracovávania štatistík, ktorý nepodlieha tlakom politických a iných záujmových skupín, najmä pri výbere metód, postupov a definícií k dosiahnutiu cieľov,
- spoľahlivosť zachytenie čo najpravdivejšieho obrazu skutočnosti,
- relevantnosť vypracovávanie štatistík v súlade s definovanými požiadavkami, ktoré určujú oblasti, rozsah a časový rozmer sledovania,
- efektívnosť optimálne využitie všetkých dostupných zdrojov pri minimalizácii zaťaženia respondentov,
- štatistická dôvernosť ochrana údajov vzťahujúcich sa k individuálnej štatistickej jednotke,
- transparentnosť právo spravodajských jednotiek obdržať informácie o právnom východisku a o účeloch, pre ktoré sa údaje požadujú.

Výsledky získané spracovaním pravidelne zisťovaných štatistických informácií, informácií z mimoriadnych zisťovaní, z administratívnych zdrojov a zo zahraničia poskytuje ŠÚ SR orgánom štátnej a verejnej správy, medzinárodným organizáciám a iným používateľom ako objektívny základ pre tvorbu kvalitných rozhodnutí.

V máji 2004 sa stane Slovenská republika členským štátom Európskej únie. Preto sa bude činnosť úradu v strednodobom výhľade do roku 2006 orientovať na dokončenie harmonizácie vo všetkých oblastiach štatistiky. Budú pokračovať a finalizovať sa pilotné a národné projekty implementácie *acquis communautaire* v oblasti zdokonalenia národných účtov a vybraných ekonomických a sociálnych štatistík.

Zároveň bude nutné zvýšiť úsilie pri zavádzaní nových prístupov v štatistike, ktoré sú podmienené spoločenským vývojom v dôsledku procesu globalizácie, novej ekonomiky, nového ekonomického myslenia, európskeho obchodu, ITC technológií a pod. Celková globalizácia ekonomiky ovplyvní najmä metódy zberu a spracovania štatistických údajov, aby sa zabezpečilo trvalé zlepšovanie kvality štatistík potrebných pre tvorbu politik (životného prostredia, poľnohospodárstva, dopravy, energetiky, medzinárodnej spolupráce, sociálneho rozvoja a pod.).

V tejto súvislosti sa bude činnosť ŠÚ SR sústreďovať na rozvoj satelitných účtov v príslušných ekonomických a sociálnych štatistikách, čo umožní hlbší pohľad na štrukturálne problémy jednotlivých odvetví ekonomiky a pri využití vlastných národných ukazovateľov podá presný obraz o ich stave, vzťahu ekonomiky a sociálnych podmienok ako aj schopnosti ich trvalého rozvoja.

V systéme národných účtov sa globalizácia prejaví hlavne v potrebe sprecizovať používané zdroje informácií a zaviesť modelové prístupy tvorby systému národných účtov tak ročných ako aj krátkodobých. Požiadavky *Európskej menovej únie* vyvolajú zvýšenie pozornosti na dobudovanie kapacít umožňujúcich reálnu tvorbu a analýzu štatistiky platobnej bilancie, finančných a sektorových štvrtročných účtov podľa metodiky ESA 95, hlavne v sektore verejnej správy.

Po vstupe do Európskej únie sa osobitná pozornosť bude musieť zamerať na schopnosť národnej štatistiky poskytovať údaje v štruktúre NUTS 2 (hlavne hrubý domáci produkt na jedného obyvateľa v parite kúpnej sily), najmä vo vzťahu k možnosti čerpať zdroje zo štrukturálnych fondov, zdroje pre rozvoj poľnohospodárstva a životného prostredia, čo bude mať dopad najmä na oblasť regionálnych účtov a regionálnej štatistiky.

V oblasti publikovania údajov pôjde najmä o trvalé zabezpečenie požadovanej kvality a rýchlosti poskytovaných údajov. Bude potrebné tiež zabezpečiť konzistenciu a porovnateľnosť dlhodobých časových radov údajov s ostatnými členskými krajinami.

V procese rozvoja a zlepšovania národného štatistického systému bude potrebné zabezpečiť, aby jeho realizátori mali hlboké znalosti a skúsenosti umožňujúce uplatňovať princípy vedeckej nezávislosti, objektívnosti, hodnovernosti, súdržnosti, politickej neutrality, spolupráce a efektívnosti. Skvalitnenie národného štatistického systému podporí aj zavedenie systémov riadenia a plánovania manažérstva kvality a cyklického strategického plánovania.

Vyššie uvedené ciele rozvoja národného štatistického systému Slovenskej republiky sú plne kompatibilné s požiadavkami Európskeho štatistického systému.

III. Charakteristika vzťahu ŠÚ SR s INFOSTAT-om

Na realizácii úloh a komplexnom zabezpečovaní činnosti rezortu štatistiky sa podieľala aj príspevková organizácia INFOSTAT (Inštitút informatiky a štatistiky). Dlhodobé ciele INFOSTAT-u vychádzajú z jeho základného zamerania ako výskumno-vývojového pracoviska pre oblasť štátnej štatistiky. Na základe nich sa každoročne stanovujú prioritné úlohy, ktoré sú zohľadnené pri zostavovaní ročných plánov činnosti a premietajú sa do kontraktu uzatváraného medzi INFOSTAT-om a ŠÚ SR vždy na príslušný rok. Činnosť INFOSTAT-u za rok 2003 je komplexne zdokumentovaná v osobitnej správe dostupnej na internetovej stránke ŠÚ SR www.statistics.sk v časti *Výročné správy*.

IV. Hlavné výsledky činnosti v roku 2003

1. Legislatíva

V rámci prebiehajúceho procesu zosúladenia slovenského práva upravujúceho činnosť štátnej štatistiky s právom EÚ a ako reakciu na zmeny vyvolané samotnou praxou, vydal úrad v uplynulom roku nadväzne na zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike tieto všeobecne záväzné právne predpisy:

- 572/2003 Z. z. Vyhláška Štatistického úradu Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 613/2002 Z. z., ktorou sa vydáva Program štátnych štatistických zisťovaní na roky 2003 a ž 2005;
- 197/2003 Z. z. Vyhláška Štatistického úradu Slovenskej republiky, ktorou sa vydáva Štatistický číselník krajín;
- 196/2003 Z. z. Vyhláška Štatistického úradu Slovenskej republiky, ktorou sa vydáva Geonomenklatúra krajín a území pre štatistiku zahraničného obchodu (SK-GEONOM);
- 195/2003 Z. z. Vyhláška Štatistického úradu Slovenskej republiky, ktorou sa vydáva štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy.

V roku 2003 Štatistický úrad SR v rámci medzirezortného pripomienkového konania posudzoval 603 návrhov právnych predpisov. K návrhom sa okrem legislatívno-právneho referátu vyjadrovali i príslušné sekcie a odbory.

2. Štátna štatistika

Významným prínosom na úseku metodologickej, organizačnej a technologickej prípravy štátnych štatistických zisťovaní bola v roku 2003 skutočnosť, že do platnosti vstúpil po prvýkrát program štátnych štatistických zisťovaní zostavený na obdobie rokov 2003 až 2005. Program stabilizuje činnosti štátnej štatistiky Slovenskej republiky, zabezpečuje väzbu na program štatistických činností Európskej únie a pre používateľov štatistických informácií a spravodajské jednotky má vyššiu vypovedajúcu schopnosť.

2.1 Klasifikácie a registre

V oblasti **klasifikácií a registrov** sa v roku 2003 na základe európskych klasifikácií a číselníkov vypracovali a legislatívne vydali národné klasifikácie a číselníky (uvedené v kapitole IV./1). Do užívania sa zaviedli klasifikácie vydané v roku 2002 – Štatistická odvetvová klasifikácia ekonomických činností a Štatistická klasifikácia produkcie a pre lepšiu orientáciu pri využívaní v praxi sa k obojklasifikáciám vypracovali vysvetlivky.

Zefektívnila sa spolupráca s ministerstvami, ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy a verejnoprávnymi organizáciami pri využívaní štatistických klasifikácií a číselníkov a pri vzájomnej harmonizácii registrov za účelom zvýšenia ich kvality.

V marci 2003 boli pod metodickým vedením EUROSTAT-u začaté práce na realizácii projektu Demografia podnikov, ktorého cieľom bolo overenie možností pre poskytovanie ukazovateľov nevyhnutných na posudzovanie dynamiky podnikateľského sektora z hľadiska vzniku, rozvoja a zániku jednotlivých podnikateľských subjektov. Údaje z administratívnych zdrojov Ministerstva financií SR, ktoré sa pre tento účel získali, umožnili otestovať novú metodiku zostavovania súborov aktívnych podnikov, vrátane odhadu počtu zamestnancov v malých podnikoch prepočtom na úrovni triedy štatistickej odvetvovej klasifikácie činností (OKEČ, anglická skratka NACE).

Zmeny, vyplývajúce z revízie medzinárodnej klasifikácie ekonomických činností NACE, boli v štatistických registroch plne zohľadnené. Implementácia nových kódov prevažujúcej činnosti, ktorú nebolo možné zabezpečiť jednoznačným prevodom na úrovni centrálnej správy registrov, bola v spolupráci s krajskými správami ukončená v októbri 2003.

V druhom polroku sa začal testovať nový technologický postup prijímania a spracovania údajov o podnikoch v štatistickom registri organizácií. Navrhovaný spôsob odovzdávania a prijímania informácií z obchodného registra je založený na princípe priameho výberu aktualizáčnych dávok z centrálnej databázy Ministerstva spravodlivosti SR a elektronickom prenose súborov, ktoré sa ukladajú a spracúvajú v podsystéme AŠIS Regis. Zavedenie novej technológie do rutínnej prevádzky umožní zvýšiť efektívnosť a kvalitu prác súvisiacich s aktualizáciou štatistických registrov.

2.2 Národné účty a makroekonomické štatistiky

K najvýznamnejším výsledkom v **ročných národných účtoch** patrí ukončenie implementácie základných princípov metodiky ESNÚ95 pri zostavovaní ročných sektorových účtov za roky 2000 a 2001. Popri implementácii ESNÚ95 boli realizované odporúčania ukončených pilotných projektov Phare týkajúcich sa konečnej spotreby domácností, prepočtov do stálych cien, odvetvovo komoditných tabuliek a úplnosti pokrytia sektorov ekonomiky. V nadväznosti na to sa vykonala revízia časových radov súhrnných, sektorových a odvetvových účtov za roky 1993 – 2001 v bežných a stálych cenách. Zaviedli sa praktiky bilancovania odvetvovo komoditných tabuliek podľa *dánskeho modelu* a rozpracoval sa výpočet váženej priemernej sadzby DPH vrátane kompenzácií.

V oblasti **štvrtročných národných účtov** sa uskutočnila revízia časového radu výsledkov za roky 2000 a 2001 a výrazný pokrok sa dosiahol v zlepšení dostupnosti údajov pre zostavovanie štvrtročných sektorových a finančných účtov za sektor verejnej správy. V rámci regionálnych účtov sa uskutočnila revízia časového radu výsledkov regionálnych účtov na ukončené národné účty za roky 2000 a 2001.

V nadväznosti na revíziu ročných národných účtov sa v oblasti **štatistiky parity kúpnej sily** revidovali dáta za roky 1995 – 2001 a zabezpečila sa dostupnosť cenových a objemových ukazovateľov požadovaných EUROSTAT-om v rámci Európskeho porovnávacieho programu. V **makroekonomických štatistikách** sa dosiahol zlepšenie dopočtov údajov zo štatistických zisťovaní slúžiacich pre systém národných účtov, ktoré sú zabezpečované výberovým spôsobom.

V **štatistike cien** sa zabezpečila harmonizácia indexu spotrebiteľských cien HICP, v ďalších cenových okruhoch sa realizovali opatrenia na zabezpečenie prepočtov do stálych cien na báze reťazenia a zosúladiť sa meranie cien podľa princípov EUROSTAT-u.

2.3 Štatistika zahraničného obchodu

Zabezpečovala sa prevádzka spracovania údajov štatistiky zahraničného obchodu v mesačnej periodicite. Podľa požiadaviek EUROSTAT-u bola v termínoch, štruktúre a v aktuálnej nomenklatúre pravidelne napĺňaná údajmi štatistiky zahraničného obchodu databáza COMEXT. Pre OECD sa zostavovali a poskytovali súbory údajov v dohodnutej štruktúre a termínoch a priebežne sa realizovali požiadavky centrálnych orgánov ako aj ďalších zahraničných a domácich užívateľov.

Hlavnou úlohou **štatistiky zahraničného obchodu** v roku 2003 boli práce na zavádzaní systému INTRASTAT-SK.

V zmysle nariadenia EÚ o štatistike obchodovania s tovarom medzi členskými štátmi a v súlade s plánom implementácie systému INTRASTAT pokračovali v roku 2003 práce na zavádzaní systému tak, aby jeho rutinná prevádzka začala dňom vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie.

Dodatkom k Programu štátnych štatistických zisťovaní na roky 2003 až 2005 sa s účinnosťou od termínu vstupu SR do EÚ zavedú nové štátne štatistické zisťovania INTRASTAT-SK s mesačnou periodicitou, a to zisťovanie o prijatí tovaru z členských štátov EÚ do SR a zisťovanie o odoslaní tovaru zo SR do členských štátov EÚ. Tieto zisťovania nahradia súčasné monitorovanie tovarovej výmeny Slovenskej republiky s členskými štátmi Európskej únie prostredníctvom colnej štatistiky. Ich cieľom je získať údaje pre štatistiku zahraničného obchodu s tovarmi medzi SR a členskými štátmi EÚ v požadovanej štruktúre a aktuálnej nomenklatúre, a to priamo od organizácií, ktoré obchod realizujú. Vzhľadom na to, že na príprave a realizácii zisťovaní spolupracuje aj Colné riaditeľstvo SR, boli do zákona č. 250/2003 Z. z., ktorý mení a dopĺňa zákon č. 240/2001 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve doplnené v príslušných paragrafoch ustanovenia, podľa ktorých colné úrady a Colné riaditeľstvo SR zodpovedá za zber, prvotné spracovanie a kontrolu údajov pre štatistiku obchodovania s tovarom medzi členskými štátmi EÚ.

Po schválení finančného memoranda Phare 2002 začiatkom roku 2003 sa postupne realizovali jednotlivé kroky vyplývajúce zo zavedenia systému do praxe. Bol vytvorený register dovozcov/vývozcov a zabezpečená je priebežná aktualizácia, zrealizoval sa tender na analýzu požiadaviek na hardvér a softvér, ktorého výsledkom bola *Analýza požiadaviek a návrh technickej architektúry pre INTRASTAT-SK* ako podklad pre realizáciu ďalších prác, uskutočnili sa semináre o uplatňovaní dopočtov a metód konštrukcie indexov cien v zahraničnom obchode a v závere roka boli vypísané tendre na zabezpečenie hardvéru, vývoj softvéru a vyškolenie školiteľov z radov zamestnancov štatistického úradu pre školenie spravodajských jednotiek a užívateľov údajov o zahraničnom obchode. Súčasťou prác na zavádzaní systému do praxe bola tvorba časových radov údajov zahraničného obchodu za roky 2001 – 2003 ako východiskových údajov pre analýzy na stanovenie prahových hodnôt a rôznych metód dopočtov a odhadov.

V rámci prvého pilotného zisťovania bol na výberovej vzorke odskúšaný vytvorený register spravodajských jednotiek. Spravodajské jednotky poskytovali tri mesiace údaje spôsobom ako ich budú poskytovať po vstupe SR do EÚ. Údaje boli vyhodnotené a poskytnuté EUROSTAT-u na ďalšie testovanie. V závere roka sa začal druhý pilotný projekt zberu, spracovania a dopočtov údajov v systéme INTRASTAT-SK, ktorý trval od januára do apríla 2004. Jeho cieľom je odskúšať celý spracovateľský reťazec počnúc zberom údajov od spravodajských jednotiek prostredníctvom colnej správy, cez prevod údajov z listinnej do elektronickej formy, kontroly, dopočty, spracovanie a zostavenie výstupov. Pre obidve pilotné spracovania boli navrhnuté a vytlačené formuláre,

metodické vysvetlivky a vypracovaný manuál pre spravodajské jednotky. Permanentná komunikácia so spravodajskými jednotkami umožnila spravodajským jednotkám, zapojeným do pilotných spracovaní, oboznámiť sa s novým systémom, a tak zabezpečiť čo najvyššiu kvalitu poskytovaných údajov.

2.4 Ekonomické štatistiky

Od januára 2003 sa v **produkčných štatistikách** realizoval pravidelný prenos všetkých dostupných krátkodobých ukazovateľov v technickom formáte GESMES/CB. Do EUROSTAT-u boli odoslané požadované časové rady krátkodobých ukazovateľov. Do štatistickej praxe sa implementovali metodické nástroje používané v členských štátoch EÚ (aktualizoval sa harmonogram zasielania údajov pre rok 2004 *Release Calendar* a bola vypracovaná správa o pokroku v implementácii krátkodobých štatistík (anglická skratka STS) - *National Progress Report STS Implementation*). Zabezpečilo sa a overilo dopočítanie váh podľa manuálu ku krátkodobej štatistike pre zostavovanie agregovaných indexov za kandidátske krajiny. Vo výrobovej štatistike podľa PRODCOM bol aktualizovaný zoznam PRODSLOV nadväzne na zmeny v európskom zozname výrobkov a vykonala sa analýza ročných bilančných ukazovateľov.

V ročných **štrukturálnych ukazovateľoch** boli zostavené súbory definitívnych ukazovateľov za rok 2001 vrátane údajov za malé podniky. Vypracovala sa druhá správa o kvalite štrukturálnych údajov roku 2000 a boli realizované výpočty požadovaných kvalitatívnych ukazovateľov. Štrukturálne údaje boli v spolupráci s EUROSTAT-om po prvýkrát zverejnené v dvoch oficiálnych publikáciách edície Facts and Figures: *European business* a *Business in candidate countries*.

V oblasti **energetickej štatistiky** boli práce zamerané na realizáciu špecifického štrukturálneho zisťovania o kombinovanej výrobe tepla a elektriny za rok 2002 (projekt CHP), zabezpečenie polročného experimentálneho zisťovania o cenách elektriny a plynu pre konečných spotrebiteľov a harmonizovaného nového mesačného zisťovania o výrobe elektriny, plynu a tuhých palivách.

V štatistike **vedy a techniky** sa zabezpečila implementácia relevantných zmien revidovaného Frascati manuálu v zisťovaní o výskume a vývoji v SR, druhé zostavovanie štatistiky o stave ľudských zdrojov vo vede a technike a začal sa proces spracovania výstupov zo zisťovania o inováciách na základe požiadaviek EUROSTAT-u v rámci projektu Phare. ŠÚ SR zabezpečil zorganizovanie medzinárodného workshopu EUROSTAT-u k štatistike inovácií v Bratislave.

V **konjunkturálnych prieskumoch** sa dopracoval výpočet indikátora ekonomického sentimentu, zaviedlo sa pravidelné zisťovanie konjunktúry vo vybraných odvetviach služieb, nadväzne na požiadavky Európskej komisie sa aktualizovali výstupy a agregácie výstupov pre elektronické zasielanie výsledkov. Aplikovali sa výpočty krátkodobých predikcií vybraných kvantitatívnych ukazovateľov.

V štatistike **dopravy** bola po prvýkrát vydaná *Ročenka dopravy a životného prostredia 2003*. Jej vypracovanie sa uskutočnilo v súlade s návrhom smernice EÚ o doprave a životnom prostredí. Prezentovaná bola na 54. zasadnutí Výboru pre štatistiku (WP6) pri Ekonomickom výbore pre Európu v júni 2003, kde bola prijatá s uznaním.

Osobitná pozornosť bola orientovaná na problematiku **informačných technológií**. Do programu zisťovania bolo v roku 2003 zaradené zisťovanie o informačných technológiách aj vo vládnom sektore, zdravotníctve, školstve a u fyzických osôb.

V štatistike **poľnohospodárstva** bola najvyššou prioritou realizácia *Štrukturálneho zisťovania fariem 2003*. V závere roku bol po náročnej organizačnej príprave uskutočnený zber údajov, pričom sa dosiahla vysoká návratnosť 94,14 %. Zisťovanie nadväzovalo na cenzus realizovaný v roku 2001. V spolupráci s Výskumným ústavom ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva boli vypracované bilancie rastlinných komodít, s MP SR boli vyčíslené až do úrovne okresov straty na úrode zapríčinené suchom. Osobitný význam malo vydanie publikácie *Ekonomické účty za poľnohospodárstvo 2002 v SR a regionálne účty na úrovni NUTS 2*.

S cieľom zvýšiť kvalitu a znížiť administratívnu náročnosť štatistických zisťovaní bol nad rámec plánovaných úloh vypracovaný v rámci národného programu Phare 2003 návrh **prierezového projektu o možnostiach využitia administratívnych zdrojov dát** (*Využívanie administratívnych zdrojov pre zdokonalenie štatistického informačného*). Projekt bol Európskou komisiou prijatý.

2.5 Sociálne štatistiky

Ťažiskom činnosti na úseku **demografie** bolo zosúladenie zisťovaných štatistických údajov s požiadavkami EÚ v oblasti demografie, migrácie obyvateľstva a jeho životných podmienok. V štatistike životnej úrovne obyvateľstva sa v roku 2003 realizovalo výberové zisťovanie o úrovni a štruktúre príjmov domácností za rok 2002 – Mikrocenzus. Vytvorili sa podmienky na závažnú zmenu systému štatistiky rodinných účtov od roku 2004, ktorá spočíva v zmene výberu domácností z kvótneho na náhodný výber. Pripravovali sa metodické a organizačné podmienky na prípravu pilotného zisťovania o príjmoch a životných podmienkach domácností (EÚ-SILC). V spolupráci so zainteresovanými rezortmi sa vykonala príprava systému štatistiky migrácie v súlade s požiadavkami EÚ.

V roku 2003 pokračovalo spracovanie údajov zo **Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2001** v rôznych členeniach (SR, regióny, kraje, okresy, obce). Publikované boli údaje o dochádzke do zamestnania, škôl a učenia, Štatistický lexikón obcí 2002 a Historický lexikón obcí 1970 – 2001 s údajmi zo štatistických lexikónov obcí z rokov 1974, 1982, 1992 a 2001. EUROSTAT-u boli poskytnuté údaje zo Sčítania ľudí, domov a bytov 1991 pre projekt *Local Teritorial Units* a ďalších 40 tabuliek s výsledkami z SODB 2001. Výsledky sčítania boli využité aj pri spracovaní *Projekcie obyvateľstva a domácností za SR do roku 2025*.

V oblasti **štatistiky práce** v rámci štvrťročne realizovaných výberových zisťovaní o pracovných silách (VZPS) sa uskutočnilo v 2. štvrťroku 2003 doplnkové zisťovanie o celoživotnom vzdelávaní, ktoré bolo plne kompatibilné s príslušnou normou Európskej únie a začala sa metodická príprava ďalšieho doplnkového zisťovania plánovaného na 2. štvrťrok 2004 o organizácii práce a rozvrhnutí pracovného času. Spolupracovalo sa tiež na projekte EUROSTAT-u „o harmonizácii a zosúladovaní údajov o pracovných silách na metodiku ESA95“ s cieľom postupného zavádzania účtov práce v Slovenskej republike. Na úseku štatistiky miezd a nákladov práce boli realizované ročné výberové zisťovania o úplných nákladoch práce a o štruktúre miezd za rok 2002. V rámci pilotného projektu EUROSTAT-u na zdokonalenie štatistiky miezd a nákladov práce bolo dosiahnuté úplné zosúladenie národného zisťovania o štruktúre miezd s ustanoveniami noriem Európskej únie. Výsledky uvedených zisťovaní v SR boli publikované v *Štatistických informáciách ŠÚ SR* v októbri a novembri 2003.

V roku 2003 boli metodicky a obsahovo rozšírené a doplnené publikované informácie za oblasť školstva, kultúry sociálnej ochrany a pracovných úrazov. Bola vydaná súhrnná publikácia *Trendy sociálneho vývoja v Slovenskej republike*. ŠÚ SR sa zapojil do projektov EUROSTAT-u, ktoré sú orientované na harmonizáciu štatistík v oblasti pracovných úrazov a chorôb z povolania, sociálnej ochrany a zdravotníctva. Aktívne sme sa podieľali na príprave nového projektu zameraného na využitie administratívnych zdrojov pre štatistické účely. Významná časť činností bola orientovaná na prípravu zmien v štatistických zisťovaniach v oblasti sociálnych štatistík, ktoré boli vyvolané prebiehajúcimi alebo už uskutočnenými reformami v oblasti sociálneho poistenia, sociálnej pomoci, zdravotníctva, školstva a verejnej správy.

2.6 Regionálna štatistika

V **regionálnej štatistike** pokračoval proces *regionalizácie* štatistických údajov a vo vytváraní predpokladov ukladania a šírenia informácií. Úspešne sa zabezpečili práce na projekte *REGSTAT – Posilňovanie regionálnych štatistík*. V rámci prvej etapy sa uskutočnila príprava dokumentácie projektu a vykonal sa výber partnerov pre jeho realizáciu. Cieľom projektu je vyvinúť akcieschopný regionálny štatistický systém s vylepšenou kvalitou regionálnych údajov podporovaný metodologickými a softvérovými nástrojmi, ktoré umožnia zber údajov z rôznych zdrojov, ich uloženie, aktualizáciu, prezentáciu a analýzy regionálneho rozvoja.

Priebežne sa realizovali práce na príprave dynamickej prezentácie vybraných údajov z **databázy Mestskej a obecnej štatistiky a Mestského informačného systému** na webovej stránke štatistického úradu, ktorá bude sprístupnená verejnosti v 1. polroku 2004.

3. Volebná štatistika

ŠÚ SR v roku 2003 zabezpečoval spracovanie výsledkov **referenda o vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie**. V súlade s organizačno-technickým zabezpečením referenda vydal metodiku, vypracoval projekt automatizovaného spracovania výsledkov hlasovania v referende a zabezpečil realizáciu spracovania výsledkov hlasovania. Výsledky referenda publikoval a súčasne zverejnil na internetovej stránke.

Okrem toho priebežne spracúval výsledky troch **nových volieb do orgánov samosprávy obcí** (doplňujúcich volieb do orgánov obecných (miestnych) a mestských zastupiteľstiev).

Na plnení všetkých úloh na úseku volebnej štatistiky sa významnou mierou podieľali zamestnanci krajských správ.

4. Informačné technológie

V oblasti rozvoja a údržby informačných technológií rezortu boli činnosti zamerané na:

- trojvrstvovú architektúru automatizovaného štatistického informačného systému s cieľom jej úplnej implementácie v roku 2004,
- aplikáciu nových štandardov výmeny štatistických údajov s EUROSTAT-om, OECD, Medzinárodným menovým fondom a inými medzinárodnými inštitúciami,
- rozširovanie funkcionality automatizovaného štatistického informačného systému, najmä v zbere, zázname, kontrole údajov a v oblasti registrov, číselníkov a metadát.

Značná časť kapacity útvarov informačných technológií bola využitá na nové projekty technologického vybavenia štatistiky zahraničného obchodu (INTRASTAT) a regionálnej štatistiky (REGSTAT).

5. Medzinárodné aktivity

V rámci integračných aktivít sa úrad v uplynulom roku prioritne venoval prevereniu **dostupnosti štatistických údajov** podľa požiadaviek EÚ. Na podnet Európskej komisie, Európskej centrálnej banky a pod gesciou EUROSTAT-u sa vo všetkých prístupujúcich krajinách realizovala štúdia, ktorej cieľom bolo získať detailný prehľad o schopnosti poskytovať požadované štatistické údaje v takom rozsahu a štruktúre, ako ich poskytujú do databáz EUROSTAT-u členské krajiny. Záverečná správa konštatovala, že z celkového počtu viac ako 400 dátových súborov má Slovenská republika k dispozícii 81 % a z nich viac ako 60 % už EUROSTAT-u poskytuje. Hlbšia analýza umožnila identifikovať hlavné problémy a dôvody chýbajúcich ukazovateľov (napr. údaje, kde je potrebné zaviesť nové zisťovanie, disponibilné údaje, ktoré ale nie sú v požadovanej štruktúre či periodicite, alebo chýba požadovaný časový rad). Následne bol vypracovaný *Národný akčný plán ekonomickej, menovej a finančnej štatistiky*, ktorý špecifikuje postup a konkrétne kroky potrebné na odstránenie zistených nedostatkov, ktorého plnenie sa pravidelne štvrťročne monitoruje.

Z hľadiska **integrácie slovenskej štatistiky do Európskeho štatistického systému** priniesol rok 2003 významnú zmenu v tom, že prístupujúce krajiny sa začali zúčastňovať na rokovaníach *Výboru pre štatistický program pri Európskej komisii (SPC)* v úlohe pozorovateľov. Vo výbore sú zastúpení najvyšší predstavitelia národných štatistických úradov všetkých členských štátov EÚ, generálny riaditeľ EUROSTAT-u, zástupca EK a ECB. SPC určuje základnú orientáciu a smerovanie činnosti európskej štatistiky z hľadiska napĺňania informačných potrieb EÚ, prerokúva a predkladá Európskej komisii návrhy európskej štatistickej legislatívy, ktorá ich postupuje Európskej rade a Európskemu parlamentu a stanovuje *Päťročný štatistický program*. Účasť na zasadnutiach SPC významne prispela k zvýšeniu informovanosti o pripravovaných zámeroch v rámci EŠS.

Okrem EUROSTAT-u ŠÚ SR úzko spolupracoval s **OECD, EHK OSN, Medzinárodným menovým fondom, Svetovou bankou a ďalšími medzinárodnými inštitúciami**, harmonizoval svoje metodiky podľa ich požiadaviek a poskytoval im porovnateľné údaje. Zamestnanci ŠÚ SR sú členmi expertných pracovných skupín v jednotlivých oblastiach štatistiky a pravidelne sa zúčastňovali na zasadnutiach organizovaných týmito inštitúciami. Úrad participoval na mnohých pilotných projektoch, ktorých cieľom je rozvoj a zavádzanie nových štatistických zisťovaní a nástrojov.

Rozvíjala sa aj **bilaterálna spolupráca** so štatistickými úradmi členských krajín EÚ, pričom hlavným partnerom ŠÚ SR bol tradične francúzsky Inštitút štatistiky a ekonomických štúdií (INSEE) a Federálny štatistický úrad Nemecka (DESTATIS). Popri bežných odborných konzultáciách sa uskutočnil významný seminár s účasťou slovenských a francúzskych expertov na tému regionálnej a lokálnej štatistiky v Šachtických pri Banskej Bystrici, ktorý bol okrem štatistikov určený aj predstaviteľom obcí a miest. V spolupráci s EUROSTAT-om sa v Bratislave konali viaceré medzinárodné podujatia. Intenzívne sa rozvíjala aj spolupráca so štatistickými úradmi ďalších kandidátskych krajín, predovšetkým Českej republiky, Maďarska a Poľska.

V rámci **národného Phare** realizoval ŠÚ SR dva rozsiahle projekty: *Implementácia systému INTRASTAT-SK* a *Posilnenie regionálnej štatistiky (REGSTAT)*.

6. Činnosť ÚVVM

Počas roku 2003 ÚVVM realizoval **21 výskumných projektov** zameraných na rôzne oblasti života spoločnosti. Pre účely *štatistiky cestovného ruchu* sa uskutočnili štyri výberové zisťovania, zamerané na krátkodobé a dlhodobé dovolenkové pobyty doma a v zahraničí a na tuzemské a zahraničné služobné cesty. S mesačnou periodicitou sa uskutočňoval medzinárodný komparatívny výskum *Spotrebiteľský barometer*, ktorý monitoruje spotrebiteľské nálady obyvateľstva SR. Údaje sa získavajú rovnakými metódami ako v členských štátoch Európskej únie a v transformujúcich sa štátoch strednej a východnej Európy. Koordinátorom projektu je Generálne riaditeľstvo pre ekonomické a finančné záležitosti Európskej komisie. ÚVVM sa zaoberá aj problematikou skrytej ekonomiky v neformálnom sektore, a to s ročnou periodicitou od roku 1995. Teoretické východiská zisťovania boli vypracované v spolupráci so sekciou sociálnej štatistiky a demografie ŠÚ SR a INFOSTAT-om. Predmetom prieskumu je zisťovanie objemu výdavkov obyvateľstva za nezdokladované nákupy tovarov a služieb. V rámci pravidelných výskumov sa zisťovali názory občanov na vstup Slovenska do Európskej únie a NATO, na referendum o vstupe SR do Európskej únie, ďalej preferencie politických subjektov, dôvera k politikom a vybraným inštitúciám a na iné aktuálne témy vyplývajúce zo sociálno-ekonomického diania na Slovensku.

Výsledky realizovaných projektov sú poskytované prostredníctvom informatívnych správ kancelárii prezidenta SR, vláde SR, NR SR, RHSD a verejnosti.

Okrem informatívnych správ vydal ÚVVM v roku 2003 štyri čísla pravidelného **informačného bulletinu Názory** a štyri čísla **bulletinu Spotrebiteľský barometer**, ktoré obsahovali výsledky z aktuálne realizovaných výskumov verejnej mienky a slúžia nielen odbornej, ale aj širokej verejnosti.

V. Rozpočet

Pre kapitolu ŠÚ SR boli zákonom č. 750/2002 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2003 schválené výdavky vo výške **362 120 tis. Sk**. V priebehu roka bol rozpočet upravený dvanástimi rozpočtovými opatreniami na **457 055 tis. Sk**. Zvýšenie rozpočtu bolo určené najmä na Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, Mikrocenzus 2003, Štrukturálne zisťovanie fariem, Referendum, vyššie stupnice platových taríf, zabezpečenie administratívnych potrieb a nových inštitúcií súvisiacich s implementáciou práva EÚ a financovanie DPH na projekty PHARE: INTRASTAT a REGSTAT.

Po zohľadnení mimorozpočtových príjmov bolo možné čerpať výdavky vo výške **467 374 tis. Sk**. V skutočnosti bolo čerpaných **466 837 tis. Sk**. Úspora vo výške 537 tis. Sk vznikla najmä nedočerpaním účelových prostriedkov na Cenzus malých a stredných podnikov a Štrukturálne zisťovanie fariem.

Upravený rozpočet **príjmov 9 279 tis. Sk** v skutočnosti dosiahol **20 017 tis. Sk**, z toho mimorozpočtové príjmy 10 405 tis. Sk. Príjmy boli získané najmä z prenájmu priestorov v budovách ŠÚ SR vo výške 5 127 tis. Sk a z predaja štatistických informácií 2 702 tis. Sk.

Z **bežných výdavkov** tvorili výdavky na mzdy, platy a odvody do poisťovní 62,7 %. Mzdy boli čerpané vo výške 205 936 tis. Sk a platby zdravotným poisťovniam, Sociálnej poisťovni a Národnému úradu práce vo výške 73 333 tis. Sk. Z ďalších výdavkov boli použité 2 313 tis. Sk na cestovné náhrady, z toho 1 121 tis. Sk na zahraničné pracovné cesty, 12 963 tis. Sk na telekomunikačné služby a poštovné, 7 697 tis. Sk na energie, 2 667 tis. Sk na tlač štatistických smerníc a výkazov, 7 823 tis. Sk na stravovanie zamestnancov, 2 635 tis. Sk na bezpečnostné

služby, 3 528 tis. Sk na prevádzku motorových vozidiel, 1 253 tis. Sk na údržbu budov a 1 763 tis. Sk na údržbu výpočtovej techniky a aktualizáciu softvéru, 879 tis. Sk na vzdelávanie zamestnancov, 32 134 tis. Sk na transfer príspevkovej organizácii, 1 158 tis. Sk na odchodné a 1 426 tis. Sk na náhrady za pracovnú neschopnosť a podporu pri ošetrovaní člena rodiny.

Výdavky na **Sčítanie obyvateľov, domov a bytov** vo výške 13 517 tis. Sk boli použité najmä na konverziu údajov z výsledkov SODB v rokoch 1970, 1980, 1991 a spracovanie v AŠIS-e, Analýzu a projekciu vývoja domácností, spracovanie publikácie Obyvateľstvo SR v roku 2001 a Populačnú klímu.

Výdavky na **Štrukturálne zisťovanie fariem 2003** vo výške 15 902 tis. Sk boli použité najmä na materiálne zabezpečenie zisťovania, tlač dotazníkov a metodických pokynov, prezentáciu, cestovné výdavky, poštovné a telekomunikačné poplatky a odmeny sčítacím komisárom.

Výdavky na **Cenzus malých a stredných podnikov** vo výške 3 790 tis. Sk boli v roku 2003 použité najmä na aplikačné programové vybavenie pre GIS aplikáciu údajov CMSP-CD-rom a pre INTERNET/INTRANET a technickú podporu pre technologickú infraštruktúru.

Výdavky na **Mikrocenzus 2003** vo výške 8 960 tis. Sk boli použité najmä na odmeny dotazovateľom, tlač a distribúciu dotazníkov a vypracovanie aplikačného programového vybavenia na záznam a spracovanie údajov.

Výdavky na **Referendum 2003** vo výške 25 491 tis. Sk boli použité najmä na materiálne zabezpečenie odborných (sumarizačných) útvarov (tonery, papier, náhradné diely) a na zmluvne zabezpečené práce a služby spojené s programovým vybavením a monitorovaním priebehu spracovania výsledkov referenda.

Pre kapitolu ŠÚ SR boli schválené **kapitálové výdavky** vo výške 13 882 tis. Sk, z ktorých bolo použitých 13 859 tis. Sk. Finančné prostriedky boli použité najmä na rekonštrukciu ústredného kúrenia, elektrického rozvádzača, plynofikáciu kotolne, rekonštrukciu osobných výťahov, rozšírenie štruktúrovanej kabeľáže a zateplenie strechy v budovách ŠÚ SR vo výške 5 581 tis. Sk, nákup osobných automobilov 3 072 tis. Sk, upgrade softvérov 1 983 tis. Sk a prepojenie a rozšírenie telefónnych ústrední 552 tis. Sk. Z prostriedkov účelovo určených na referendum 2003 boli použité 2 477 tis. Sk na nákup osobných počítačov, kopírovacích strojov, komunikačného servera a tlačiarne.

Nezanedbateľnú finančnú podporu predstavovali prostriedky z **fondov Európskej únie**. Na základe grantovej dohody uzatvorenej medzi ŠÚ SR a EUROSTAT-om v rámci multilaterálneho programu Phare (v celkovom objeme 350 tis. EUR) bolo možné čerpať prostriedky na úhradu nákladov spojených s účasťou slovenských expertov (zo ŠÚ SR, ale aj z ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy) na zasadnutiach pracovných skupín a výborov, na medzinárodných seminároch, konferenciách a iných odborných podujatiach, ako aj na 5,5 mesačné stáže v EUROSTAT-e.

Ďalšie finančné prostriedky získal ŠÚ SR na základe uzatvorených kontraktov na riešenie pilotných projektov z EUROSTATu, z ktorých bolo v roku 2003 použitých 10 319 tis. Sk.

ČERPANIE ROZPOČTU KAPITOLY ŠÚ SR ZA ROK 2003

v tis. Sk

UKAZOVATEĽ	Schválený rozpočet 2003	Upravený rozpočet 2003	Možnosť čerpania 2003	Skutočnosť k 31. 12. 2003	Rozdiel 4 - 3
	1	2	3	4	5
VÝDAVKY SPOLU	362 120	457 055	467 374	466 837	- 537
Bežné výdavky	350 120	443 173	453 492	452 978	- 514
z toho:					
mzdy, platy	184 534	202 081	207 423	205 936	- 1 487
bežné transfery	26 654	34 756	34 756	34 753	- 3
z toho:					
príspevkovým organizáciám	26 524	32 134	32 134	32 134	-
Kapitálové výdavky	12 000	13 882	13 882	13 859	- 23

VI. Personálne otázky

V roku 2003 bol prepočítaný priemerný evidenčný počet zamestnancov 324 na ústredí a 762 na krajských správach. **K 31. 12. 2003 pracovalo na ŠÚ SR 1 097 zamestnancov** (955 v štátnej službe a 142 vo verejnej službe), z toho bolo 79 % žien a 21 % mužov. Veková štruktúra zamestnancov bola nasledovná: 16 % zamestnancov do 30 rokov, 53 % zamestnancov vo vekovej kategórii od 31 do 50 rokov a 31 % zamestnancov od 51 rokov. Na Štatistickom úrade SR pracovalo 43,7 % zamestnancov s vysokoškolským vzdelaním, 0,4 % zamestnancov s bakalárskym vzdelaním, 51,2 % s úplným stredným vzdelaním, 3,5 % so stredným vzdelaním a 1,2 % zamestnancov so základným vzdelaním.

V oblasti ľudských zdrojov sa naďalej výrazne odzrkadľovali zmeny prebiehajúce v legislatíve **pracovného práva**, vyplývajúce z novely Zákonníka práce a novely zákona o štátnej službe. Osobný úrad vydal viaceré interné právne predpisy upravujúce jednotlivé pracovné postupy (napr. smernicu o zákaze požívania alkoholu, omamných a psychotropných látok na pracovisku, smernicu o realizácii adaptačného vzdelávania štátnych zamestnancov v prípravnej štátnej službe a ďalšie). Podieľal sa tiež na príprave, resp. úprave ďalších smerníc vydaných ŠÚ SR. V záujme zlepšenia informovanosti a právneho povedomia zamestnancov bola vytvorená a pravidelne aktualizovaná intranetová hyperlinka *Osobný úrad informuje*, prostredníctvom ktorej sú zverejňované všetky dôležité zákony, interné normatívne akty služobného úradu, ako i smernice Úradu pre štátnu službu a aktuálny prehľad voľných miest.

Súčasťou personálnej práce bolo vypracovanie **systemizácie** na 990 štátnozamestnaneckých miest pre rok 2003 a návrh na rok 2004. Vo verejnej službe bol v roku 2003 počet plánovaných pracovných miest 151.

Veľmi dôležitou úlohou v činnosti osobného úradu bolo zabezpečovanie **výberových konaní**, ktoré realizoval na základe delegovania právomoci z Úradu pre štátnu službu. Osobný úrad organizačne zabezpečil celkovo 105 výberových konaní, z toho 23 na miesta predstavených. Neúspešných bolo 32 výberových konaní, z toho na miesta predstavených 2. S výnimkou

štátnozamestnaneckého miesta audítora sa podarilo obsadiť všetky miesta, vytvorené uzneseniami vlády č. 702/2001 a č. 947/2002, pre zabezpečenie administratívnych potrieb a inštitúcií súvisiacich s implementáciou práva EÚ.

V roku 2003 boli prvýkrát vypracované **služobné hodnotenia** štátnych zamestnancov podľa kritérií stanovených Úradom pre štátnu službu. Spolu bolo hodnotených 883 zamestnancov v dočasnej a stálej štátnej službe.

K 31. marcu 2003 všetci štátni zamestnanci deklarovali svoje majetkové pomery v *Majetkovom priznaní štátneho zamestnanca*. Osobný úrad zabezpečoval i agendu súvisiacu s priznávaním príspevkov k nemocenskému a OČR. Podaných bolo celkom 818 žiadostí.

Medzi hlavné priority v oblasti vzdelávania patrilo **vzdelávanie** 118 štátnych zamestnancov – čakateľov v prípravnej štátnej službe, ktorým boli pridelení školitelia (28 za ústredie a 12 za KS). Krátkodobých odborných kurzov, školení a seminárov pre výkon odbornej činnosti sa zúčastnilo spolu 543 účastníkov (za ústredie 316 a za KS 227), kurzov výpočtovej techniky 80 účastníkov (za ústredie 61 a za KS 19) a jazykovú prípravu absolvovalo 171 účastníkov (z toho za ústredie 124 a za KS 47). V rámci zavádzania systému manažérstva kvality (SMK) bolo preškolených 54 zamestnancov. K problematike medzinárodnej spolupráce sa vzdelávania zúčastnilo 317 vybraných zamestnancov, z toho seminárov 31 účastníkov, konferencií 11 účastníkov, workshopov 37 účastníkov, TES kurzov 11 účastníkov, špecifických vzdelávacích aktivít 225 účastníkov a dlhodobé odborné stáže v zahraničí absolvovali 2 účastníci.

Dôležitou súčasťou vzdelávania je aj prístup zamestnancov k potrebným informáciám prostredníctvom kvalitného **knižničného fondu**, čo sa dosahuje jeho neustálym dopĺňaním a obmenou. Prírastok knižničnej literatúry získanej kúpou predstavoval v roku 2003 181 titulov, z publikačnej činnosti plánovanej na rok 2003 v edičnom programe bolo do knižnice zaradených 90 titulov a vzájomnou výmenou alebo darom získala a spracovala knižnica 40 titulov z oblasti národných a medzinárodných štatistických údajov. Knižnicu štatistického úradu navštívilo 3 227 čitateľov jednak z radov vlastných zamestnancov, ale i z radov študentov a učiteľov vysokých a stredných škôl, podnikateľov, zamestnancov ústavov, úradov štátnej správy a zahraničných návštevníkov. Celkovo sa uskutočnilo 5 956 výpožičiek. Najväčší záujem bol o literatúru jazykovednú, z oblasti výpočtovej techniky a teórie štatistiky, ekonomickú, právnickú, odbornú príručkovú a o údajové štatistické parametre medzinárodného a svetového významu. V spracovateľskej činnosti sa dokončila retrospektívna evidencia a spracovanie údajov štatistických publikácií za Slovensko a upravili sa parametre databázy *Publikácie ŠÚ SR*, aby zodpovedala súčasným užívateľským potrebám.

VII. Poskytovanie štatistických informácií a kontakty s používateľmi

V hodnotenom roku sa výrazne zvýšili nároky používateľov na štatistické informácie tak kvantitatívneho ako aj kvalitatívneho charakteru. Blížiaca sa integrácia Slovenska do európskych štruktúr sa prejavila v značnej rôznorodosti požiadaviek domácich a zahraničných používateľov. Dôraz sa kládol na ich kvalitné a včasné vybavenie. Úzka spolupráca prebiehala s používateľmi najmä z radov odborníkov na štatistiku z ministerstiev, ostatných ústredných orgánov, bankových a finančných inštitúcií.

Požiadavky na štatistické informácie boli zamerané na aktuálne makroekonomické ukazovatele, medzi ktoré patrí predovšetkým hrubý domáci produkt a spotrebiteľské ceny, na informácie o priemerných mesačných mzdách, príjmoch a výdavkoch domácností, cenách stavebných prác, ďalej na výbery z dostupných databáz ŠÚ SR (zahraničný obchod, SODB 2001,

demografia, Štruktúrally cenzus fariem), štatistiku priemyslu, trh práce a rôzne regionálne údaje. Prostredníctvom informačného servisu sa vybavilo v elektronickej forme, poštou a faxom vyše 3 tisíc požiadaviek s rôznym stupňom náročnosti, čo bolo o štvrtinu viac ako v roku 2002. Z nich 600 malo neštandardný charakter, čo si vyžiadalo samostatné spracovanie alebo výbery z lokálnych databáz. Príjem štátneho rozpočtu za poskytnuté štatistické produkty dosiahol 2,6 mil. Sk.

Medzi **hlavných používateľov** publikácií a ostatných foriem štatistických informácií patrili Národná banka Slovenska, Ministerstvo pôdohospodárstva SR, Ministerstvo financií SR, Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ústav ekonomiky a organizácie stavebníctva, a.s., Komercia Bratislava, ČSOB, a.s. Bratislava, Prognostický ústav SAV, Ústav svetovej a slovenskej ekonomiky SAV a Slovenská energetická agentúra. Zo zahraničných používateľov to boli predovšetkým Joint Bank-Fund Library IMF Washington, German National Library of Economics Kiel a Rakúske veľvyslanectvo, obchodné oddelenie v SR. Podiel uvedených používateľov predstavoval viac ako 30 % na celkovom poskytovaní štatistických produktov. Pomerne značný rast požiadaviek na rôzne štatistické informácie bol zo strany študentov a učiteľov vysokých škôl a univerzít na účely spracovania semestrálnych a diplomových prác a vedecko-výskumnú činnosť. Zo zahraničia to boli najmä agentúry sprostredkovávajúce distribúciu odbornej tlače, knižnice svetových a medzinárodných organizácií, vedecké a výskumné inštitúty, univerzity a banky. Zvýšili sa nároky na pravidelné i nepravidelné predkladanie štatistických informácií formou dotazníkov i presne špecifikovaných ukazovateľov rôznym svetovým a medzinárodným organizáciám a inštitúciám. Ide predovšetkým o EUROSTAT, OECD, EHK OSN, MMF, Svetovú banku, Medzinárodnú organizáciu práce, Štatistickú divíziu OSN a Potravinársku a poľnohospodársku organizáciu OSN.

Pre zjednodušenie a zrýchlenie prístupu používateľov k informáciám Štatistický úrad SR priebežne rozširoval obsah **internetovej stránky** o rôzne údaje, predovšetkým o štvrťročnú štatistickú správu o základných vývojových tendenciách (skrátenu verziu), o regionálne údaje, časové rady ukazovateľov národných účtov, o spracované výsledky z mimoriadnych štatistických zisťovaní akými boli Cenzus malých a stredných podnikov a Mikrocenzus 2003. Intenzívne prebiehali práce na užívateľsky orientovanej verejnej báze dát (s údajmi za SR) na internetovej stránke, ktorá by mala byť uvedená do rutinej prevádzky v druhej polovici roka 2004.

Publikačná činnosť sa v zásade vykonávala v súlade s edičným programom ŠÚ SR. Úrad vydal 104 titulov publikácií s rôznou periodicitou, ktoré zahŕňovali štatistické informácie zo všetkých realizovaných zisťovaní. Okrem toho krajské správy vydali spolu 82 titulov regionálneho charakteru. Rozšírila sa ponuka CD-ROM, a to so súbormi údajov zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov v územnom členení (SR, NUTS 2, kraje, okresy, mestá a obce) a s výsledkami Štruktúrného cenzu fariem. Viac ako dve tretiny vydaných publikácií bolo dvojjazyčných (slovensko-anglických), resp. v osobitných jazykových verziách. Okrem štandardnej publikačnej činnosti ŠÚ SR vydal propagačnú skladačku *Slovensko v Európe* a pokračoval vo vydávaní publikácií z výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov (do konca roku 2003 vyšlo 66 titulov).

Štatistický úrad SR v roku 2003 pripravil **12 tlačových besied a 4 stretnutia s bankovými analytikmi**. Na tlačových besedách sa prezentovali výsledky významných štatistických aktivít, akými boli Cenzus malých a stredných podnikov, demografický vývoj SR, úplné náklady práce a štruktúra miezd, Mikrocenzus 2003. Okrem toho sa pravidelne štvrťročne konali tlačové besedy k základným makroekonomickým ukazovateľom: hrubému domácemu produktu, priemernej mesačnej mzde, krátkodobej prognóze vybraných ukazovateľov, ale i ďalším štatistickým výsledkom a informáciám.

Podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám dostal úrad 225 žiadostí. Po posúdení charakteru a obsahu požiadaviek bolo 210 odstúpených na vybavenie informačného servisu, žiadosti sa týkali štatistických informácií (podľa zákona č. 540/2001 Z.z. o štátnej štatistike). Priamo vybavených (podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám) bolo 15 žiadostí. Žiadosti boli zamerané na zisťovanie počtu obyvateľov v meste Kežmarok a v obci Ľubica, firma Softel požadovala informácie o zatriedení činnosti inej firmy a Transparency International Slovensko požiadala o informácie týkajúce sa opatrení v oblasti boja proti korupcii (aké opatrenia realizoval ŠÚ SR v rámci rezortu, aké zákony alebo novely zákonov, ktoré majú vplyv na boj proti korupcii, predložil úrad na rokovanie vlády SR, či čerpá ŠÚ SR pri realizácii protikorupčných opatrení z Akčných plánov, vytvorených v minulom období alebo navrhuje nové riešenia, či a ako plánuje riešiť problematiku „konfliktu záujmov“ v organizáciách, podnikoch a spoločnostiach, ktoré sú podriadené rezortu štatistiky).

VIII. Prioritné úlohy v roku 2004

K rozhodujúcim prioritám ŠÚ SR v roku 2004 patrí zabezpečiť do vstupu SR do EÚ naplnenie európskych noriem podľa prijatého *acquis communautaire* a zvýšiť dostupnosť harmonizovaných údajov. Dôležitou úlohou bude aj zvýšenie podielu a kvality údajov získaných pre účely štátnej štatistiky z administratívnych zdrojov.

Hlavným cieľom **súbornej metodiky** bude zabezpečiť kvalitatívny posun v rozsahu a využívaní administratívnych zdrojov údajov.

K rozhodujúcim prioritám v **makroekonomických štatistikách** bude patriť zostavenie ročných sektorových účtov za rok 2002 a v skrátenejších termínoch odhad a semidefinítívne údaje za ročné sektorové účty za rok 2003. V súvislosti so vstupom do EÚ bude k dôležitým úlohám patriť zostavenie notifikačných tabuliek v rámci postupov pri nadmernom deficite štátneho rozpočtu a štátneho dlhu a výpočty údajov, z ktorých sa určujú poplatky do zdrojov EÚ. V oblasti štvrtročných účtov pôjde o zostavenie prvých experimentálnych vybraných sektorových a finančných účtov s osobitným zreteľom na sektor verejnej správy, účasť na pilotných projektoch EUROSTAT-u a Phare 2002 a riešenie problematiky reťazového prepočtu do stálych cien v štvrtročnej periodicite. Bude potrebné doriešiť prevod výsledkov výberových zisťovaní za fixné aktíva, finančnú štatistiku a stavy majetku z podnikového účtovníctva do účtovania v rámci princípov systému národných účtov.

V oblasti **štatistiky zahraničného obchodu** je prioritou zavedenie nového systému zberu štatistických informácií o obchode s tovarmi s členskými štátmi Európskej únie INTRASTAT-SK. ŠÚ SR uskutočnil v mesiacoch január až apríl 2004 druhé pilotné spracovanie, ktorého cieľom je odskúšať celý spracovateľský reťazec nového systému a porovnať jeho výsledky s reálnym spracovaním na báze colnej štatistiky. Ďalej bude zabezpečovať organizačno-personálnu a softvérovo-technickú prípravu INTRASTATu. Budú sa tiež realizovať školenia a informačná kampaň. Zavedenie systému do rutínnej prevádzky sa uskutoční od 1. mája 2004.

V rámci **ekonomických štatistík** budú prebiehať práce na dokončení projektov CHP - energetika, PRODCOM - II. etapa, Mlieko a mliečne výrobky, Inovácie a začne sa príprava a postupná realizácia nových projektov, ako sú: Oceľ a železo, NAMEA - Účty energetiky, CIS4 - Inovácie. Aj v roku 2004 bude pokračovať implementácia štatistiky zahraničných afiliácií (FATS) a rozpracovanie projektu o administratívnych zdrojoch pre potreby štatistického informačného systému za produkčné štatistiky, obchod, služby, cestovný ruch, dopravu, pošty, telekomunikácie, informačnú spoločnosť, poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo a životné prostredie. ŠÚ SR zavedie nové zisťovanie na skvalitnenie údajov o vnútrozemskej vodnej doprave s cieľom získať späť aj údaje za roky 2000 až 2003 a zabezpečí realizáciu ďalších zisťovaní zameraných

na skvalitnenie štatistík: ovocinárstva, vývozu a dovozu odpadov, odpadov v poľnohospodárstve a lesníctve a spracovania odpadových vôd. V roku 2004 budú ukončené práce na Štrukturálnom zisťovaní fariem 2003 a začne sa príprava Štrukturálneho zisťovania fariem 2005. Uskutoční sa realizácia zisťovania o Informačnej spoločnosti v podnikoch a v domácnostiach, organizovaného EUROSTAT-om.

Hlavné úlohy **sociálnej štatistiky** budú zamerané na širokú prezentáciu informácií z Mikrocenzu 2003 a novokoncipovaného systému rodinných účtov. Významná časť prác bude zameraná na uplatnenie zmien v štatistikách sociálneho poistenia, zdravotníctva a verejnej správy, vyplývajúcich z transformácie štátnej štatistiky na podmienky EÚ a zmien národnej legislatívy v týchto oblastiach. V roku 2004 začnú práce na projekte *Analýza práce a životných podmienok obyvateľov Slovenska*.

V oblasti **šírenia štatistických informácií** budeme vychádzať z novej stratégie šírenia informácií EUROSTAT-u a jej realizácia bude zameraná na zvýšenie spokojnosti používateľa a zabezpečenie komfortného prístupu k údajom. V súlade s Edičným programom 2004 ŠÚ SR predpokladá vydať 181 titulov publikácií, z tohto vydajú krajské správy 81 titulov zameraných na informácie z jednotlivých regiónov.

Zabezpečí sa realizácia podstatnej časti projektu REGSTAT pre oblasť **regionálnej štatistiky** s tým, že v polovici roku 2005 by mali byť vytvorené predpoklady pre poskytovanie regionálnych štatistických informácií umožňujúcich tvorivé regionálne plánovanie, monitorovanie a riadenie sociálno-ekonomického rozvoja regiónov, miest a obcí.

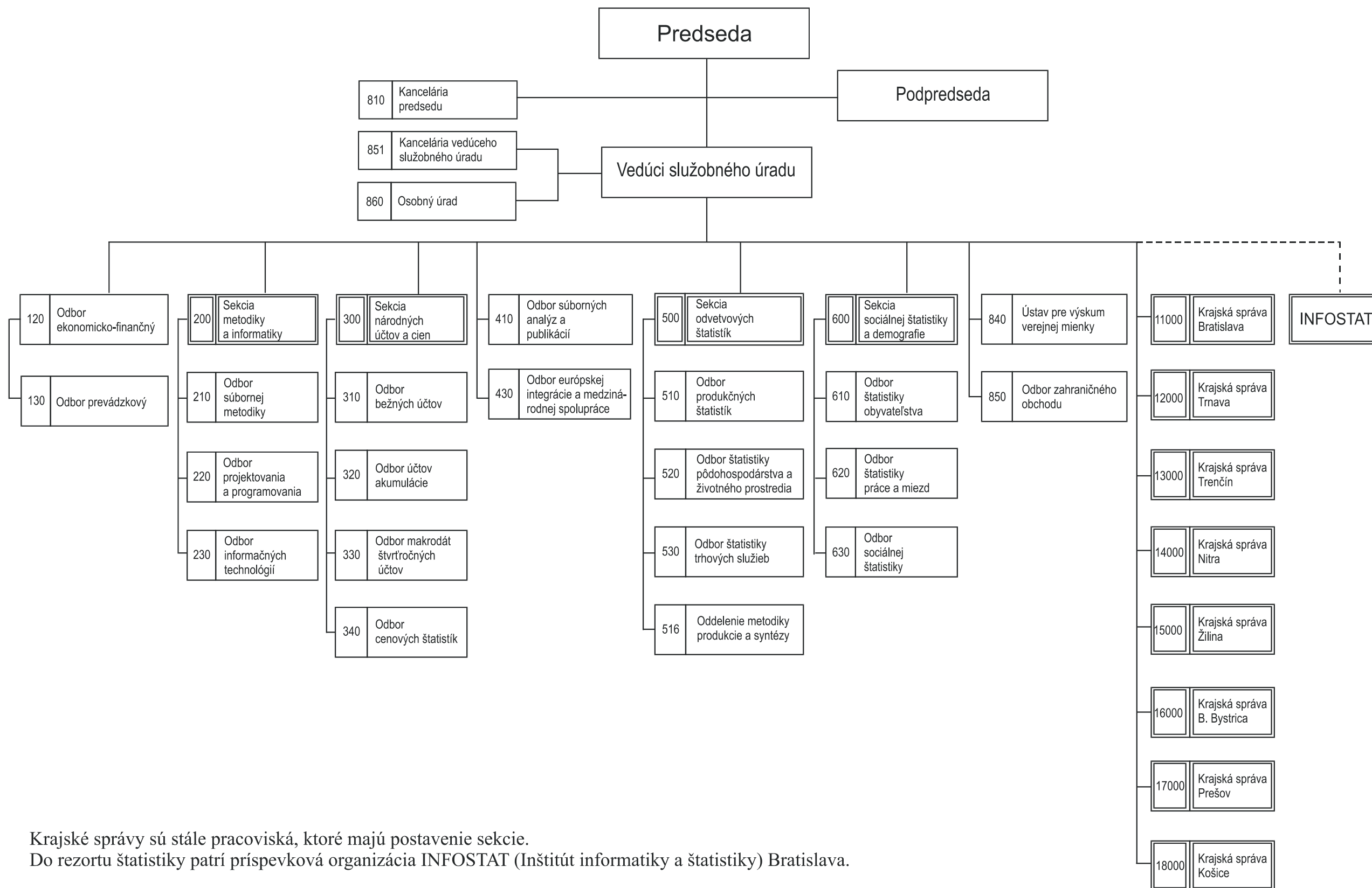
Dôležitými cieľmi v oblasti ďalšieho rozvoja **informačno-komunikačných technológií** je vytváranie predpokladov pre ich efektívne využívanie pri zvyšovaní dostupnosti štatistických údajov a pre podporu uplatňovania ďalších kritérií kvality štatistiky v súlade s *Deklaráciou Štatistického úradu SR v oblasti politiky kvality štatistiky a systému manažérstva kvality, Stratégiou informatizácie spoločnosti v podmienkach SR a Akčného plánu* prijatými vládou SR v januári 2004. ŠÚ SR bude tiež pokračovať v procese štandardizácie informačných a komunikačných technológií pre podporu začlenenia štatistického systému SR do Európskeho štatistického systému.

Náročné úlohy stoja pred ŠÚ SR v roku 2004 aj v oblasti **volebnej štatistiky**. Štatistický úrad SR bude okrem nových volieb do orgánov samosprávy obcí zabezpečovať prípravu a spracovanie výsledkov voľby prezidenta SR, referenda 2004 a prvýkrát v histórii aj volieb do Európskeho parlamentu.

Informácie z prieskumov, realizovaných **Ústavom pre výskum verejnej mienky**, využívajú vo svojich analýzach nielen ústredné orgány a organizácie Slovenskej republiky, ale aj EUROSTAT, Európska komisia a ďalšie medzinárodné inštitúcie. Aj v budúcom období pôjde predovšetkým o prieskumy z oblastí: spotrebiteľský barometer, cestovný ruch, prevalencia drog, populačná klíma SR a skrytá ekonomika v neformálnom sektore.

Štatistický úrad SR si plne uvedomuje potrebu riadenia kvality v oblasti štátnej štatistiky. Preto prijal v roku 2002 rozhodnutie zaviesť **systém manažérstva kvality (SMK)**, ktorý umožní trvale udržiavať a rozvíjať jednotlivé procesy tak, aby sa podporilo efektívne napĺňanie jeho poslania a strategických cieľov. Zatiaľ čo aktivity v roku 2003 boli zamerané predovšetkým na vyškoľenie odborníkov – interných audítorov a realizáciu prvých pilotných interných auditov, v roku 2004 bude implementácia SMK podľa ISO 9001:2000 pokračovať tak, aby sa dokončila jeho realizácia a ŠÚ SR bol pripravený na získanie certifikátu kvality.

Schéma organizačného členenia Štatistického úradu SR

Krajské správy sú stále pracoviská, ktoré majú postavenie sekcie.
 Do rezortu štatistiky patrí príspevková organizácia INFOSTAT (Inštitút informatiky a štatistiky) Bratislava.